

Praktiska Sverige AB

Orgnr. 556257-5786

2019-07-10

1 (23)

Dnr 404-2018:8570

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Praktiska Gymnasiet Trollhättan i Trollhättans
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Praktiska Trollhättan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Praktiska Trollhättan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar skolenhetens resultat. I en bred uppföljning bör elevernas kunskapsresultat, skolenhetens värdegrundsuppdrag, undervisningens genomförande inklusive det arbetsplatsförlagda lärandet och undervisningens förutsättningar ingå.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan har i låg utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att det på skolenheten finns ett medvetet arbete för att skapa och bibehålla studiero samt att elever och samtlig personal involveras i detta arbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 13 december 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till: skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till: Skolinspektionen, Box 156, 211 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 404–2018:8570) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorns styrning och ledning är svag. Rektorn organiserar till viss del det pedagogiska arbetet på skolenheten genom att se till att det finns vissa samverkansförfaranden för personalen, men skolenhetens arbets- och förhållningssätt är inte tydliga för elever och personal. Ett strategiskt jämställdhetsarbete under rektorns ledning saknas också. Rektorn följer inte heller upp hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Granskningen visar vidare att uppföljning och analys av skolenhetens kunskapsresultat samt lärarnas förutsättningar att genomföra sitt uppdrag enbart sker till viss del. Skolinspektionen ser ett utvecklingsbehov inom samtliga ovannämnda områden men bedömer att det som i första hand bör prioriteras är rektorns uppföljning av skolenhetens resultat. Då utvecklingsbehov föreligger inom samtliga områden bör även utvecklingsarbete initieras inom övriga områden när arbetet med uppföljning och analys är genomfört.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektorn leder och styr inte ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn vid Praktiska Gymnasiet Trollhättan inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete även om vissa insatser görs av enskilda lärare i syfte att belysa jämställdhetsfrågor. Elever uppger i intervju att de tror att flickor och pojkar blir bemötta på ett jämställt sätt, och de säger att de känner till att de till exempel kan vända sig till sina mentorer om de under sitt arbetsplatsförlagda lärande (APL) skulle bli bemötta på ett sämre sätt utifrån sin könstillhörighet. Av intervjuer med elever

framgår även att vissa lärare i gymnasiegemensamma ämnen belyser jämställdhetsfrågor. Såväl rektorn som lärare och elevhälsans representanter uppger dock att det på skolenheten inte finns ett strategiskt jämställdhetsarbete. Lärare uppger vidare att rektorn inte gör någon analys utifrån en könsaspekt av de betyg som sätts vid skolenheten vilket får stöd av elevhälsans representanter som uppger att de inte känner till om rektorn tittar på betyg eller andra resultat kopplat till elevernas kön. Rektorn uppger att könsfördelningen bland lärarna är ett led i det strategiska jämställdhetsarbetet på skolenheten men att det i övrigt inte finns något strategiskt arbete inom detta område förutom att hen följer upp antagningen till skolenhetens program utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Dock uppger rektorn att kompetenshöjande insatser beträffande jämställdhet kommer att ingå som en del i det värdegrundsarbete som ska göras inom ramen för elevhälsoplanen.

Rektorn leder och organiserar inte det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr det pedagogiska arbetet. Av granskningen framgår att rektorn inte ger lärarna tillräckliga förutsättningar att samverka så att ett lärande sker i kollegiet. Granskningen visar visserligen att ett visst kollegialt lärande som ger ett avtryck i undervisningen sker men att detta inte leds, styrs och följs upp av rektorn. Inte heller är skolenhetens arbets- och förhållningssätt tydliga.

Rektorn och lärare uppger att personalens möjligheter till samverkan till viss del har organiserats av rektorn genom den fasta mötestid som personalen har en gång i veckan. Lärare uppger dock att mötestiden en gång i veckan inte är tillräcklig för att möjliggöra samverkan, att det inte förs några tydliga protokoll vid dessa möten, att det är upp till var och en av dem att utveckla sin undervisning och att rektorn inte styr vad som ska utvecklas i undervisningen. Elevhälsans representanter uppger i intervju att det inte finns mycket organiserat samarbete mellan lärare i gymnasiegemensamma och programgemensamma ämnen, och lärare uppger att den samverkan som sker inte är på rektorns initiativ. Vid tiden för Skolinspektionens besök uppger rektorn att hen planerar att schemalägga ytterligare en mötestid för att öka lärarnas möjligheter att samverka med varandra och med lärare vid andra skolenheter. Rektorn säger vidare att det förekommer en viss samverkan i kollegiet men att hen inte styr detta arbete och endast följer upp det och den effekt det får på undervisningen via lektionsbesök, i medarbetarsamtal och genom det som rektorn hör i informella samtal. Av intervju med rektorn, lärare och elever framgår att rektorn under höstterminen 2018 gjort enstaka, korta lektionsbesök. Rektorn uppger i intervju att dessa besök delvis har gjorts för att säkerställa att det kollegiala lärande som sprids i kollegiet via huvudmannens interna fortbildningsprogram – PiA (pedagogiskt inre arbete) – får

genomslag i undervisningen. Vissa lärare uppger dock att de aldrig har fått besök av rektorn, och någon lärare uppger att rektorn besökt undervisningen men att besöket inte har följts upp av rektorn på något sätt.

Granskningen visar vidare att samverkan mellan lärarna i de programgemensamma ämnena och handledarna på elevernas APL-platser sker, och rektorn uppger att detta fungerar väl. Rektorn uppger att samverkan sker via besök av lärarna i de programgemensamma ämnena på arbetsplatserna och telefonsamtal mellan lärare och handledare. Rektorn uppger att detta har möjliggjorts genom schemaläggningen som gör att lärarna i de programgemensamma ämnena kan besöka eleverna vid två tillfällen i veckan.

Av granskningen framgår vidare att obehöriga lärare får en viss planerad och övervägd introduktion. Rektorn uppger i intervju att nyanställda lärare introduceras i skolenhetens arbete genom att få en mentor – oftast försteläraren – och att obehöriga lärare får information om styrdokumentet. Rektorn ger som exempel att huvudmannens centralt framtagna dokument som bland annat tar upp bedömning och APL då används. Lärare uppger i intervju att det är försteläraren som medverkar i detta arbete genom att till exempel ge föreläsningar om betyg, bedömning och styrdokument. Lärare uppger vidare att introduktion av obehöriga lärare sker på lärares initiativ och att det på skolenheten inte finns någon skriftlig plan för hur en introduktion ska gå till samt att rektorn inte säkerställer att denna introduktion faktiskt sker.

Granskningen visar vidare att skolenhetens arbets- och förhållningssätt inte är tydliga. Lärare uppger i intervju att de till exempel arbetar på olika sätt för att komma till rätta med sen ankomst och att det enda gemensamma arbetet som finns kring denna problematik är att de alla gör en frånvaroanmälan om elever kommer sent. Elever uppger att lärare arbetar på olika sätt utifrån de ordningsregler som finns, men de ger också exempel på att lärarna har ett gemensamt förhållningssätt till hur läroplanen kopplas till det som eleverna gör i skolan vilket bekräftas i lärarintervjuer och observationer genomförda av Skolinspektionen.

Rektorns arbete med skolenhetens resultat behöver förbättras

Granskningen visar att det saknas en bred uppföljning av skolenhetens resultat. Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan framgår att det inte finns någon samlad uppföljning av verksamheten vid Praktiska Gymnasiet Trollhättan och att skolenhetens personal och elever enbart till viss del involveras i den uppföljning som sker. Detta utvecklas närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar skolenhetens resultat. I en bred uppföljning bör elevernas kunskapsresultat, skolenhetens värdegrundsuppdrag, undervisningens genomförande inklusive det arbetsplatsförlagda lärandet och undervisningens förutsättningar ingå.

Skolinspektionens granskning visar att en bred uppföljning av skolenhetens resultat inte görs. Granskningen visar att rektorn till viss del följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat och resultat som kan kopplas till trygghet och studiero och att personal och lärare till viss del involveras i detta arbete. Granskningen visar vidare att rektorn inte följer upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen.

Enligt 4 kap. 4 § skollagen ska planering, uppföljning och utveckling av utbildningen genomföras på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs.

Rektorn, lärare och elevhälsans representanter uppger att rektorn följer upp samtliga elevers kunskapsresultat vid mitterminskonferenser och att de elever som riskerar att inte nå målen sedan följs upp på individnivå av elevhälsoteamet. Lärare uppger i intervju att elevernas arbetsplatsförlagda lärande då även tas upp. Rektorn uppger vidare att hen kan följa upp elevernas kunskapsresultat via skolenhetens digitala plattform och att hen dagligen går in i detta system. Utöver det uppger rektorn att huvudmannen förser skolenheten med statistik vid termins- och läsårsslut men att hen inte fick sådan statistik vid höstterminens slut 2018. Rektorn uppger vidare att hen analyserar de resultat som hen får i samband med uppföljningen av skolenhetens resultat. Lärarna uppger dock att de inte känner till om det finns en utvärdering av verksamheten som fokuserar på skolenhetens kunskapsresultat utifrån ett helhetsperspektiv och att de inte deltar i ett övergripande analysarbete.

Granskningen visar vidare att rektorn vidtar vissa åtgärder utifrån den analys som hen gör av verksamheten. Rektorn uppger att den åtgärd som hen vidtagit efter den senaste analysen av kunskapsresultaten är att förändra och förstärka matematikundervisningen genom förändrad schemaläggning och erbjudande om extra resurstid i ämnet vilket bekräftas i intervju med elevhälsoteamets representanter. Såväl rektorn som lärare och elevhälsans representanter uppger också att rektorn

utifrån sin analys omfördelat resurser så att man på skolenheten kunnat anställa en elevassistent i syfte att säkerställa tryggheten.

Granskningen visar också att rektorn till viss del skaffar sig en nulägesbild av verksamheten vid skolenheten. Rektor uppger att den bild som hen har av undervisningen är att den är god och att hen följer upp dess kvalitet genom enkäter, lektionsbesök och informella samtal med eleverna. Elever uppger att de tror att rektorn får en bild av skolverksamheten via enkäter om trivsel och arbetsro samt genom kontakt med lärarna. Elever uppger dock i intervju att de inte har så mycket kontakt med rektorn, att det känns som om rektorn inte är på skolan så ofta och att rektorn vid enstaka tillfällen har kommit in i klassrummen för att under en kort stund observera undervisningen eller för att informera om något har hänt på skolan. Några lärare uppger att rektorn aldrig har besökt deras lektioner. Andra lärare uppger att rektorn gjort lektionsbesök och därefter haft samtal kring undervisningen medan vissa lärare uppger att de besök som rektorn har genomfört inte har följts upp med samtal om undervisningens kvalitet. Lärare uppger dock att rektorn genom samtal följer upp de förutsättningar som de ges för att bedriva sin undervisning och att rektorn också ser till att de får det material som de behöver. Men lärarna säger att man på skolenheten behöver arbeta med detta gemensamt och att det inte görs. Lärarna uppger vidare att de inte känner till om rektorn har följt upp det arbete som man på skolenheten gjorde kring trygghet och studiero föregående läsår. Inte heller effekterna av den åtgärd som efter analys av trygghet och studiero ledde till att man på skolenheten anställde en elevassistent följs enligt rektorn upp mer än genom informella samtal och genom att hen kan se att tillbudsrapporter har blivit färre. Rektor uppger vidare att hen inte kan säkerställa att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen och att hen inte gett lärarna ett specifikt uppdrag att tala med eleverna om skolans värdegrund inför APL-placering, och flera lärare bekräftar att varken arbetet med värdegrund eller om det integreras i undervisningen av samtliga lärare följs upp av rektorn.

Enligt Skolverkets Allmänna råd för kvalitetsarbete ska resultaten följas upp och analyseras i förhållande till de nationella målen, det vill säga att måluppfyllelsen samt vilka förutsättningar som kan påverka resultaten ska bedömas.¹ Rektor bör

¹ Skolverkets Allmänna råd, (2015): *Systematisk kvalitetsarbete för skolväsendet*, s.13, andra upplagan

sammanställa skolenhetens resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen samt se till att det utöver uppföljningen genomförs utvärderingar av särskilt identifierade områden inom skolenheten. För rektorn är det viktigt att analysera orsaken till skillnader i måluppfyllelse mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen och målområden i läroplanerna. Analys innebär att undersöka olika delar av ett underlag och komma fram till ett tydligt resultat som sammanställer delarna till en helhet. Analysens mål är att på ett trovärdigt sätt bedöma kvaliteten i förhållande till de nationella målen, men också att identifiera faktorer som har påverkat måluppfyllelsen och som kan vara utgångspunkt för utvecklingsarbetet.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn initierar ett systematiskt kvalitetsarbete som bygger på en uppföljning av skolenhetens resultat. I uppföljningen bör ett brett underlag ingå så att den analys och de utvecklingsåtgärder som genomförs speglar de faktiska förhållanden som finns på skolenheten.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter,

Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas

ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att undervisningen vid Praktiska Gymnasiet Trollhättan främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Granskningen visar att eleverna får en

² Skolverkets Allmänna råd, (2015): *Systematisk kvalitetsarbete för skolväsendet*, s.26, 27 och 47, andra upplagan

undervisning som är varierad och anpassad efter deras förutsättningar samt att eleverna ges det stöd de behöver för att förstå, komma igång och bibehålla sitt engagemang i och motivation för skolarbetet. Granskningen visar vidare att lärarna bedriver en strukturerad undervisning med ett logiskt flöde i uppgifterna och att det är tydligt för eleverna vad som är syftet med olika arbetsmoment. Granskningen visar även att eleverna får möjlighet att reflektera kring sitt eget lärande och att de deltar i planering och utvärdering av undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Undervisningen varierar och eleverna får lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen vid Praktiska Gymnasiet Trollhättan är varierad. Lärare uppger att de måste ha en stor variation i undervisningen för att eleverna ska behålla sitt intresse och ger som exempel att elever under ett lektionspass till exempel både får skriva, läsa, titta på videoklipp och repetera. Lärare i programgemensamma ämne uppger att de varierar undervisningen genom att blanda teoretiska och praktiska moment, och en lärare preciserar ytterligare hur hen varierar sin undervisning genom att använda sig av ett interaktivt läromedel i de teoretiska delarna av ämnet. Elever ger som exempel på att lärarna varierar undervisningen genom att till exempel låta eleverna arbeta och diskutera i smågrupper innan de presenterar sina slutsatser för hela klassen. De säger också att lärarna i de programgemensamma ämnena talar med APL-handledarna om vad de behöver öva på och att detta gör att det blir en variation i de uppgifter de får utföra när de är ute på APL vilket bekräftas i intervju med lärare. Dock säger elever att de i vissa ämnen får för omfattande och för många uppgifter vilket gör att de tappar intresset för ämnet eftersom de inte hinner göra färdigt sina uppgifter. Av lektionsobservationer framgår att upplägget av flertalet lektioner är sådant att det blir en variation och balans i undervisningen. Exempel finns också på lärare som använder interaktiva läromedel i kombination med demonstration och kroppsspråk för att tydliggöra lektionsinnehåll och för att engagera eleverna.

Granskningen visar vidare att elever ges ett aktivt lärarstöd. Elever uppger att de alltid kan få hjälp under lektionerna både med att komma igång med arbetsuppgifter och under lektionernas gång samt att de har möjlighet att kontakta lärarna via mejl och telefon för att få hjälp med uppgifter utanför lektionstid. Elever ger också i intervju exempel på att de inne på skolan i de programgemensamma ämnena får undervisning i sådant som de sedan får öva på ute på sina respektive APL-platser. Eleverna säger att såväl handledarna som lärarna ger dem positiv respons på det de gör. Vid flertalet

lektioner som Skolinspektionen observerar får eleverna ett aktivt lärarstöd genom att lärare går runt till eleverna och för en löpande diskussion med dem kring skoluppgifter. Skolinspektionen ser också att de flesta eleverna kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang.

Undervisningen är strukturerad och målfokuserad

Granskningen visar att undervisningen vid Praktiska Gymnasiet Trollhättan är strukturerad och har ett logiskt flöde. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att det finns en tydlighet i hur lektionerna är strukturerade med inledning, genomgång och genomförande. I intervju uppger elever att de flesta lärarna arbetar på samma sätt med att ge en tydlig struktur för vad som ska göras under lektionen och att eleverna sedan får arbeta utifrån denna samt att flertalet lärare avslutar sina lektioner med att prata med eleverna om vad de har gjort.

Granskningen visar även att det är tydligt för eleverna vad som är syftet med den undervisning de får på sina lektioner. Elever, lärare och rektorn uppger i intervju att samtliga lärare tar upp läroplanen och kopplar den till uppgifter de gör i skolan och att detta även gäller de uppgifter som de utför på sina respektive APL-platser. De säger också att lärarna förklarar skillnaden mellan de olika kunskapskraven samt att eleverna själva kan läsa dem på skolans digitala plattform. Flera elever berättar vidare att de arbetar med värdegrundsfrågor och ger som exempel att lärarna uppmanar dem att behandla sina kamrater på samma sätt som de själva vill bli behandlade. Flertalet av de observerade lektionerna är strukturerade och har en intresseväckande inledning. Lärare förklarar också syftet med olika arbetsmoment utifrån läroplanens mål, och i flera fall kopplas uppgifter till elevernas respektive examensmål. Examensmålen för samtliga program som Praktiska Gymnasiet Trollhättan erbjuder finns uppsatta i allmänna utrymmen.

Lärare anpassar undervisningen efter elevgrupp och stärker elevernas motivation

Granskningen visar vidare att eleverna får stimulans och utmaningar utifrån sina behov och förutsättningar. Intervjuade elever uppger att lärarna i både de gymnasiegemensamma ämnena och de programgemensamma ämnena talar om hur de kan förbättra sina skoluppgifter, och elever i en intervju uppger att de alltid får extrauppgifter om de blir klara med en uppgift och vill nå längre. Lärare uppger att de alltid uppmuntrar eleverna genom att uppmana dem att sträva efter högre mål och genom att erbjuda dem mer utmanande uppgifter och texter. Elever uppger också att lärarna sätter det som eleverna ska lära sig i ett sammanhang och knyter det till deras vardag eller till deras yrkesval. Lärare bekräftar att de motiverar och uppmuntrar elever genom att knyta innehållet i undervisningen till elevernas intresseområden,

yrkesval och examensmål samt att en varierad undervisning motiverar eleverna. Elever säger också att lärarna motiverar dem genom att de visar ett stort engagemang i dem och att detta också gör skolarbetet roligare. Någon elev uppger också att vissa lärare har motivationshöjande samtal med eleverna. Eleverna ger också exempel på att lärarna motiverar dem genom att anpassa uppgifter till var och en av dem och genom att visa att de tror på dem och deras förmåga att lösa de uppgifter som de får, och detta bekräftas av lärare i intervju. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår också att man på skolenheten matchar elevernas APL-platser efter eleverna för att eleverna ska motiveras och trivas. På flertalet observerade lektioner får eleverna hjälp av lärarna, och lärarna anpassar undervisningen efter aktuell elevgrupp. Flertalet lektioner innehåller inslag som stärker elevernas motivation att lära till exempel beröm, tydliga instruktioner, diskussioner, öppna frågor och förslag på hur eleverna kan komma vidare i sitt lärande.

Eleverna får reflektera kring frågor utan ett givet svar samt över sitt eget lärande

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna ges strategier för sitt eget lärande och kritiskt tänkande samt ges möjligheter att reflektera kring såväl frågor utan ett givet svar som över sitt eget lärande. Elever säger att de i något ämne har talat om hur man lär sig och att lärarna tränar dem i kritiskt tänkande genom att till exempel ställa följdfrågor och genom att arbeta med källkritik. Lärare uppger att de diskuterar med eleverna kring deras lösningar och att de ger dem möjlighet att reflektera kring olika sätt att lösa uppgifter på i syftet att eleverna ska förstå hur de kan lösa problem på olika sätt och hur de lär sig bäst. Rektorn uppger att vissa lärare låter eleverna reflektera över sitt eget lärande genom att de tillsammans med eleverna kontrollerar att eleverna har förstått och genom att låta elever arbeta på olika sätt. Rektorn ger också exempel på att lärare låter elever arbeta med källkritik men att det kanske görs i lite mindre utsträckning på de programgemensamma ämnena.

Eleverna är delaktiga i planering av undervisningen

Granskningen visar att eleverna kan påverka undervisningen och är delaktiga i val av arbetssätt och utvärdering av undervisningen. Elever uppger i intervju att de bland annat kan framföra åsikter och påverka undervisningen genom att ta upp frågor på mentorstiden samt att vissa lärare ställer frågor till dem kring undervisningen vid lektionsslut. Lärare uppger att eleverna får utvärdera undervisningen vid kursernas slut samt genom informella samtal under kursernas gång vilket bekräftas av rektorn. Dock uppger flera lärare att de skulle kunna arbeta mer med just utvärdering av undervisningen. Elever uppger att de i vissa ämnen kan påverka vad de ska arbeta med

inom ett givet område samt att de får vara med och planera upplägget av undervisningen. Av flera elevintervjuer framgår också att eleverna kan styra över hur de ska redovisa sina kunskaper. Eleverna säger att de tycker att detta är bra eftersom alla elever då kan redovisa sina kunskaper på ett sätt som de känner sig bekväma med. Elevernas utsagor får stöd i lärarintervjuer. Lärare uppger också att eleverna kan påverka vilka studiebesök som ska göras. Vid observationer ser Skolinspektionen att elever ges möjligheter att påverka hur uppgifter ska genomföras och hur de ska examineras.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i låg utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att det saknas ett medvetet och gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa trygghet. Dock uppger eleverna på Praktiska Gymnasiet Trollhättan att de känner sig trygga. Granskningen visar också studieron varierar och att det inte finns ett samlat arbete med att skapa och upprätthålla studiero. Skolinspektionen ser att utvecklingsbehov föreligger inom båda områdena men bedömer att skolenheten i första hand bör säkerställa att ett samlat och aktivt arbete med att skapa studiero initieras. När detta är genomfört bör även ett utvecklingsarbete inom skolenhetens gemensamma arbete kring trygghet sättas igång.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Eleverna känner sig trygga, men det saknas ett medvetet arbete för trygghet

Skolinspektionens granskning visar att det saknas ett medvetet och gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa trygghet i vilket elever och personal involveras, men granskningen visar också att eleverna känner sig trygga. Elever säger i intervju att de känner sig trygga på skolan, vilket även bekräftas i intervjuer med

lärare, elevhälsans representanter och rektorn. Elever säger att det som gör att de är trygga på skolan är att det är en liten skola, att de vet vilka alla är och att de känner lärarna. Elever säger vidare att de kan prata med personal om de ser eller upplever något som otryggt. Elever uppger vidare att de får besvara enkäter med frågor kring trygghet och att de vid utvecklingssamtal tar upp frågor om trygghet och trivsel. De säger också att de känner att de kan vara sig själva på skolan och till exempel klä sig som de vill. Utöver detta kan elever inte ge exempel på hur man på skolenheten arbetar för att skapa trygghet. På fråga från Skolinspektionen hur skolan arbetar så att utbildningen präglas av trygghet svarar lärare att det är en liten skola och att skolenhetens elevassistent bidrar till trygghet. Flera av elevhälsans representanter säger att de inte känner till om det finns något övergripande arbete på skolenheten för att skapa trygghet utöver elevassistenten. De säger vidare att det i stor utsträckning är elevassistentens förtjänst att skolmiljön är trygg. Rektorn säger att hen tar reda på elevernas upplevelse av trygghet genom enkäter, men uppger också att någon enkät för att mäta elevernas upplevelse av trygghet, vid tiden för Skolinspektionens besök, inte har genomförts sedan Skolenkäten höstterminen 2017. Även lärare och elever uppger att det på skolenheten genomförs enkäter med frågor kopplade till studiero och trygghet, men vissa elever kommer inte ihåg när de senast fyllde i en sådan enkät. Lärare och vissa elever uppger att det i dessa enkäter även finns frågor som kan kopplas till elevernas APL-placeringar. Rektorn säger också att hen får information om hur eleverna upplever tryggheten om det kommer upp på klassråden. Dock uppger rektorn att hen inte tar in mötesprotokoll från dessa möten utan får informationen om den lyfts av lärarna. Rektorn uppger vidare att hen har planer på att involvera eleverna i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet via elevrådet men att detta arbete inte har kommit igång ännu. Rektorn uppger även att det inte gjorts någon trygghetsvandring eller någon analys av enkätresultat gällande trygghet kopplat till olika parametrar som klasser eller könstillhörighet.

Studieron varierar och det saknas ett samlat arbete med att skapa och upprätthålla studiero

Skolinspektionens granskning visar att det vid Praktiska Gymnasiet Trollhättan saknas ett samlat arbete med att skapa och upprätthålla studiero. Granskningen visar vidare att eleverna endast i begränsad utsträckning involveras i detta arbete. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att det på skolenheten finns ett medvetet arbete för att skapa och bibehålla studiero samt att elever och samtlig personal involveras i detta arbete.

Granskningen visar att studieron varierar och att det saknas ett medvetet och gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa och bibehålla studiero, i vilket elever och personal involveras.

Av 5 kap. 3 § skollagen (2010:800) framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Granskningen visar att det finns lärare som vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö med gott resultat, men granskningen visar också att lärarna har olika förhållningssätt i arbete med att skapa studiero och att det finns elever som känner sig störda i sitt skolarbete. Rektorn och lärare uppger i intervju att studieron är god men att den kan variera. Av elevintervjuer framgår också att eleverna har studiero och kan ägna sig åt skolarbete på lektionerna men att studieron kan variera beroende på hur stränga lärarna är med att upprätthålla ordningen samt vid vilken tid lektionerna ligger och på vilken dag. Elever i en intervju säger det enda som stör är när klasskamrater kommer sent till någon lektion. Även lärare uppger i intervju att studieron störs av elever som kommer sent till lektionerna. Lärarna säger dock att det på skolenheten inte finns gemensamma regler för hur sen ankomst ska hanteras utöver att man i kollegiet beslutat att sätta frånvaro på de elever som kommer sent. Lärare uppger vidare att de regler som finns för att skapa och bibehålla en god studiero ser olika ut i olika klassrum och att elevernas utsagor om att studieron är beroende av vilken lärare som undervisar säkert är sann. Rektorn uppger dock i intervju att den bild lärare och elever ger om att lärarna har olika förhållningssätt till skolenhetens ordningsregler inte överensstämmer med den bild hen själv har. Rektorn säger istället att man i kollegiet kommit överens om att all personal ska förhålla sig till ordningsregler på samma sätt för att skapa studiero.

Elever uppger i en intervju att lärarna informerat dem om skolenhetens ordningsregler och att lärarna påminner om dessa regler när något som stör studieron eller ordningen inträffar, och detta bekräftas i intervju med lärare. Några elever uppger att de kan påverka ordningsreglerna via klassrådet, och vissa elever uppger att lärarna frågar dem hur de upplever studieron vid utvecklingssamtal. Flertalet elever uppger dock att de inte involveras i att ta fram ordningsregler mer än möjligtvis genom de enkäter kring trygghet och studiero som de besvarar. Detta bekräftas av rektorn.

Av Skolinspektionens kvalitetsgranskning av hur skolor arbetar för att säkerställa studiero framgår att det i rektorns ansvar ingår att säkerställa att skolans processer, överenskommelser och rutiner är tydliga för lärarna och att det finns väl fungerande fora för lärarna att diskutera och komma överens om viktiga gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektorn är lärarnas upplevelse av hur detta fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. För rektorn handlar det ytterst om att arbeta för en skolkultur där det bedrivs ett gott förebyggande arbete som också inbegriper ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.³ I de fall eleverna ger uttryck för att de inte har studiero och att andra elever stör dem behöver rektor och lärare tillsammans söka orsakerna till detta i undervisningen. Behov som framkommer behöver mötas med adekvata åtgärder på lärarnivå, och åtgärdernas effekt behöver följas upp med metoder där eleverna görs delaktiga.⁴

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen att rektorn tydligare synliggör processen för att ta fram och revidera skolenhetens ordningsregler för eleverna så att det blir lättare för eleverna att se att de är delaktiga i utformningen av dessa. Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn ser till att de förhållningsregler som beslutats om också efterlevs så att studieron vid Praktiska Gymnasiet Trollhättan blir god i samtliga grupper och för samtliga lärare.

³ Skolinspektionen (2016), *Skolors arbete för att säkerställa studiero*, Stockholm: Skolinspektionen, s 16 ff.

⁴ Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete med att säkerställa studiero*, Stockholm: Skolinspektionen, s 19.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn inte ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg för att säkerställa likvärdiga bedömningar. Vidare visar granskningen att rektorn analyserar skillnader i betygssättningen men att eventuella avvikelser och variationer i begränsad omfattning diskuteras i kollegiet.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektorn analyserar kunskapsresultat men diskuterar i begränsad omfattning betygssättning med kollegiet utifrån denna analys

Granskningen visar att rektorn vid Praktiska Gymnasiet Trollhättan analyserar eventuella skillnader i betyg mellan olika ämnen och kurser samt mellan olika årskurser och program. Dock visar granskningen att lärare inte involveras i detta arbete. Lärare uppger i intervju att de inte känner till om rektorn analyserar satta betyg eller om betygssättningen är likvärdig. De säger också att de i kollegiet inte diskuterar eller analyserar satta betyg med rektorn. Vidare uppger lärare att de inte vet hur rektorn hanterar eventuella avvikelser i betygssättningen. Rektorn uppger att hen vid sin analys av satta betyg föregående läsår identifierade en lärare som enbart satt betyget E på samtliga elever vilket föranledde rektorn att följa upp detta med individuella samtal kring denne lärares betygssättning. Rektorn uppger vidare att respektive lärare har fått i uppdrag att analysera de betyg de sätter och att hen efter detta diskuterar betygssättning med respektive lärare. Lärare bekräftar i intervju att de av rektorn fått i uppdrag att skicka in en analys av betyg och resultat på nationella prov men att rektorn inte har återkopplat eller följt upp detta och att man på skolenheten inte gemensamt tittar på relationen mellan kursbetyg och resultat på nationella prov. Någon lärare uppger att denne har diskuterat med rektorn utifrån sin analys trots att ingen avvikelse förelåg. Rektorn uppger vidare att hen i sin analys av

bedömning och betygssättning inte har sett att det finns brister i likvärdigheten och inte heller har sett stora avvikelser vad beträffar satta betyg. Rektorn uppger även att hen tittat på hur elevernas prestationer på sina APL-placeringar kopplas till deras betyg i programgemensamma ämnen, och rektorn säger att hen i sin analys sett att överföring av information mellan handledare och lärare i programgemensamma ämnen fungerar väl.

I sin analys av resultat på nationella prov uppger rektorn att hen har sett att skolenhetens elever i allmänhet inte klarar av dessa prov så bra. Rektorn uppger att detta kan bero på att eleverna har svårt att hantera provsituationen och att man på skolenheten därför måste hjälpa eleverna genom att till exempel förbereda dem bättre.⁵ Rektorn uppger att hen också jämför skolenhetens kunskapsresultat med föregående läsår, och i den statistik som anges i skolenhetens kvalitetsrapport för läsåret 2018–2019 uppges resultat gällande kursbetyg och betyg på nationella prov från år 2013 till 2018. Dock finns ingen analys av resultaten över tid i detta dokument. Lärare uppger också i intervju att de inte har varit delaktiga i en analys av resultat över tid på nationella prov.

Rektorns arbete med att säkerställa likvärdiga bedömningar och likvärdig betygssättning behöver utvecklas

Granskningen visar att rektorn inte ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt i begränsad utsträckning ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det vid skolenheten finns ett behov av att diskutera bedömning och betygssättning. Detta beskrivs närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

⁵ Det finns ingen nationell statistik gällande relationen mellan kursbetyg och betyg på nationellt prov för vårterminen 2018 för Praktiska Gymnasiet Trollhättan. Skolenhetens resultat gällande förhållandet mellan kursbetyg och betyg på nationella prov höstterminen 2017 avviker väsentligt gällande engelska 5 där 51,6 procent av skolans elever har ett högre kursbetyg i förhållande till provbetyget. Motsvarande siffra för enskild huvudman i detta ämne i riket höstterminen 2017 är 23,2 procent. För övriga ämnen finns ingen nationell statistik gällande relationen mellan kursbetyg och resultat på nationellt prov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg.

Skolinspektionens granskning visar att lärarnas förutsättningar för att kvalitetssäkra sina betyg är begränsad.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Rektorn uppger i intervju att lärarna bedömer elevernas prestationer kontinuerligt under läsåret och att de använder sig av bedömningsstöd och information som förts in i skolenhetens digitala system vid betygssättning. Rektorn uppger vidare att hen har initierat arbetet med betyg och bedömning via huvudmannens interna fortbildningsprogram PiA. Rektorn säger att mötestid för detta ändamål är avsatt. Lärarna bekräftar i intervju att diskussioner kring likvärdig bedömning till viss del har förts inom ramen för huvudmannens interna fortbildningsprogram men att den tid som avsatts för detta inte är tillräcklig. Vidare uppger rektorn att hen planerar ett Skype-möte med en annan skolenhet i syfte att möjliggöra för lärarna att sambedöma nationella prov. Lärare säger dock att rektorn inte har initierat något samarbete med andra skolenheter och att rektorn inte har avsatt mötestid för skolenhetens lärare att sambedöma eller diskutera betyg och bedömning inför betygssättning. Lärare uppger att de inte vet hur rektorn arbetar för att säkerställa likvärdiga betyg, att det saknas en likvärdighet på skolenheten och att de behöver samtalspartners. Lärare i programgemensamma ämnen uppger vidare att de diskuterar betyg och bedömning med APL-handledare men att det inte är rektorn som organiserat detta. Dock uppger rektorn i intervju att dessa samtal förekommer samt att det finns ett bedömningsmaterial i vilket elevernas prestationer på APL kopplas till kunskapskraven.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kolleger diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid

betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.⁶

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen rektorn att ge förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sina betyg. I detta ingår att säkerställa att samtliga lärare diskuterar bedömning och betygssättning i syfte att göra likvärdiga bedömningar.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Beslutsfattare
Signerat av: Cecilia Kjellman

X Charlotta Nord

Föredragande
Signerat av: Charlotta Nord

I handläggningen av ärendet har även enhetschef Mats Lundqvist och utredarna Anna Mellgren och Tove Larsdotter Wertsén medverkat.

⁶ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2018) *Betyg och betygssättning*, s 15, 22 och 23

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Nio lektionsobservationer
- Fyra gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 9 och 11 april 2019. Besöket genomfördes av Charlotta Nord och Anna Mellgren.

Praktiska Gymnasiet Trollhättan är en gymnasieskola belägen i Trollhättans kommun. Skolenhetens huvudman är Praktiska Sverige AB. Skolenheten erbjuder följande åtta nationella program: Bygg- och anläggningsprogrammet, Barn- och fritidsprogrammet, Hantverksprogrammet, Handels- och administrationsprogrammet, Fordons- och transportprogrammet, Naturbruksprogrammet, Restaurang- och livsmedelsprogrammet samt Vård- och omsorgsprogrammet. Skolan erbjuder också två introduktionsprogram med inriktning mot de nationella program som skolenheten erbjuder: IMR (Programinriktat val) och IMY (Yrkesintroduktion). På skolenheten finns enligt rektorns inskickade uppgifter totalt 141 elever. Det är 107 elever inskrivna på nationella program – 69 kvinnliga och 38 manliga elever. Inom ramen för IMR och IMY finns 34 elever – 20 kvinnliga och 14 manliga elever. Samtliga elever som studerar inom ramen för de två introduktionsprogrammen går i år 1.